

หลักสูตรการศึกษาต่อเนื่อง

หลักสูตรการทำยาหม่องน้ำสมุนไพร จำนวน ๕ ชั่วโมง

ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอบางคล้า

- ☐ กลุ่มอาชีพเกษตรกรรม ☒ กลุ่มอาชีพอุตสาหกรรมหรือหัตถกรรม
☐ กลุ่มอาชีพพาณิชยกรรมและการบริการ ☐ กลุ่มอาชีพสร้างสรรค์ ☐ กลุ่มอาชีพเฉพาะทาง

ความเป็นมา

ตามนโยบายกรมส่งเสริมการเรียนรู้ ให้ความสำคัญกับการจัดกิจกรรมฝึกอาชีพให้ประชาชนระดับฐานรากที่อาศัยอยู่ในระดับตำบล ประกอบด้วยกลุ่มเป้าหมายผู้ด้อย พลาด ขาดโอกาสให้ได้รับการพัฒนาสมรรถนะและทักษะในการประกอบอาชีพเพื่อการมีรายได้ มีคุณภาพชีวิตที่ดี โดยใช้หลักสูตรการพัฒนาทักษะอาชีพระยะสั้น เพื่อให้ผู้ผ่านการฝึกอาชีพได้รับความรู้สามารถนำไปประกอบอาชีพ สร้างอาชีพ พัฒนาอาชีพ เพิ่มรายได้ มีคุณภาพชีวิตที่ดี ต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่น สร้างมูลค่าเพิ่มและพัฒนาสู่วิสาหกิจชุมชน นอกจากนี้ยังเน้นการจัดการศึกษาที่ยึดพื้นที่เป็นฐานในการพัฒนา (Area – based Development) ใช้หลักสูตรอาชีพเป็นฐาน (Career – Based Education) ในหลักสูตร ๕ กลุ่มอาชีพ ได้แก่ หลักสูตรกลุ่มอาชีพด้านเกษตรกรรม หลักสูตรกลุ่มอาชีพด้านอุตสาหกรรม หลักสูตรกลุ่มอาชีพด้านพาณิชยกรรมและบริการ หลักสูตรกลุ่มอาชีพด้านความคิดสร้างสรรค์ และหลักสูตรกลุ่มอาชีพและเฉพาะทาง ตลอดจนเน้นหลักสูตรการพัฒนาอาชีพ up – skill re – skill และ new – skill ที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและตลาดแรงงาน เพื่อตอบสนองนโยบายของรัฐบาลและยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ยุทธศาสตร์ข้อที่ ๓ ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ เป้าหมายเพื่อพัฒนาคนและสังคมไทยให้เป็นรากฐานที่แข็งแกร่งของประเทศ

การทำยาหม่องน้ำสมุนไพร เป็นอาชีพที่สืบทอดกันมาช้านานของภูมิปัญญาไทย สมุนไพรเป็นสิ่งที่อยู่คู่คนไทยมานานนับพันปีแต่เมื่อการแพทย์แผนปัจจุบันเริ่มเข้ามามีบทบาทในบ้านเรา สรรพคุณและคุณค่าของสมุนไพรไทยอันเป็นสิ่งเรียกว่า ภูมิปัญญาไทยโบราณก็เริ่มถูกบดบังไปเรื่อย ๆ และถูกทอดทิ้งไปในที่สุดซึ่งความเป็นจริงคนส่วนใหญ่ก็พอรู้อยู่กันว่าสมุนไพรเป็นสิ่งที่มีความค่าใช้ประโยชน์ได้จริงและใช้ได้อย่างกว้างขวางแต่เป็นเพราะเราใช้วิธีการรักษาโรคแผนใหม่มานานจนวิชาการแพทย์แผนโบราณที่มีสมุนไพรเป็นยาหลักถูกลืมเลือน ทำให้เยาวชนรุ่นหลังรู้จักสมุนไพรน้อยมากและแทบไม่รู้จักเลยทั้ง ๆ ที่มีสมุนไพรเหล่านั้นอยู่ใกล้ตัวเราเองและเพื่อการสืบสานภูมิปัญญาไทยด้านสมุนไพรไม่ให้สูญหาย และนำสมุนไพรมาใช้ป้องกันและรักษาโรค เพื่อให้ประชาชนมีทางเลือกในการรักษาและป้องกันโรคที่หลากหลาย "การทำยาหม่องน้ำสมุนไพร " สามารถนำมาเป็นอาชีพเสริม สร้างรายได้ ลดรายจ่ายในครัวเรือน เพื่อเพิ่มมูลค่าและตอบสนองความต้องการกลุ่มผู้บริโภคหรือตามความต้องการใช้งาน

ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอบางคล้า จึงได้กำหนดการจัดทำหลักสูตรการทำยาหม่องน้ำสมุนไพร เพื่อส่งเสริมสนับสนุนกลุ่มเป้าหมาย ให้ได้มีโอกาสในการเรียนรู้ด้านวิชาชีพ ตามความชอบและความสนใจ เพื่อนำความรู้ไปประกอบอาชีพ ช่วยเหลือครอบครัว และเป็นการลดปัญหาการว่างงาน การดำเนินการจัดกิจกรรมครั้งนี้ ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน สามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพ สร้างอาชีพ พัฒนาอาชีพ เพิ่มรายได้ มีคุณภาพชีวิตที่ดีได้

หลักการของหลักสูตร

๑. เพื่อส่งเสริมการจัดการศึกษาอาชีพให้กับประชาชนกลุ่มเป้าหมายของโครงการให้ได้รับความรู้ไปสร้างอาชีพ เพิ่มรายได้ มีคุณภาพชีวิตที่ดีต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่น สร้างมูลค่าเพิ่ม และพัฒนาสู่วิสาหกิจชุมชน

๒. เพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์สินค้า/บริการ โดยการสร้างสรรค์เอกลักษณ์ทางภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งการใช้อำนาจอ่อน (Soft Power) เป็นตัวขับเคลื่อน ในการยกระดับให้มีคุณภาพมาตรฐานเป็นที่ยอมรับของตลาด มีการบูรณาการกับหน่วยงานภาคีเครือข่ายให้เกิดการรวมกลุ่มและจัดตั้งเป็นวิสาหกิจชุมชน นำไปสู่การสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนอย่างยั่งยืน

จุดมุ่งหมาย

๑. เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจสามารถทำยาหม่องน้ำสมุนไพรได้ตามหลักสูตร
๒. เพื่อให้สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการประกอบอาชีพ สร้างรายได้ ลดรายจ่าย ให้กับตนเองหรือครอบครัว

เป้าหมาย

๑. ประชาชนทั่วไปทุกอาชีพ
๒. ผู้ที่ไม่มีอาชีพ

ระยะเวลา

- ภาคทฤษฎี ๑ ชั่วโมง
ภาคปฏิบัติ ๔ ชั่วโมง

โครงสร้างหลักสูตร

ที่	เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
					ทฤษฎี	ปฏิบัติ
๑	ช่องทางการประกอบอาชีพ	อธิบายช่องทางการประกอบอาชีพ	๑. ความสำคัญในการประกอบอาชีพ ๒ ความเป็นไปได้ในการประกอบอาชีพ ๓ การตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพ ๔ สามารถบอกทิศทางการประกอบอาชีพได้	๑. วิทยากรบรรยายให้ความรู้ เรื่องความสำคัญของอาชีพการทำยาหม่องน้ำสมุนไพร ๒. ศึกษา ความรู้เบื้องต้นในการประกอบอาชีพการทำยาหม่องน้ำสมุนไพร ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับอาชีพจากผู้รู้ ผู้ประกอบการในชุมชน ความต้องการของตลาด การลงทุนและกระบวนการผลิต การจัดหาวัสดุ อุปกรณ์และวัตถุดิบ ๓. วิทยากรกับผู้เรียนร่วมกันวิเคราะห์รูปแบบวิธีการในการประกอบอาชีพการทำยาหม่องน้ำสมุนไพร	๓๐ นาที	-

				กับผู้อื่นที่จะนำไปสู่การประกอบอาชีพ ที่เป็นไปตามความพร้อมและศักยภาพของผู้เรียนเช่นการเป็นเจ้าของกิจการ การรับจ้าง เป็นต้น		
๒	ฝึกทักษะการประกอบอาชีพ	มีทักษะการประกอบอาชีพ	๒.๑ การจัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในการทำยาหม่องน้ำสมุนไพร - เมลทอล - พิมเสน - การบูร - ยูคาลิปตัส - ขวดยาหม่องขวดแก้ว - ผ้าขาวบางตาข่าย ๒.๒ ขั้นตอนการฝึกอาชีพการทำยาสมุนไพร ๑. นำสมุนไพรที่เตรียมไว้มาหั่นรวมกัน ๒. นำพิมเสน การบูร เมลทอล และน้ำมันยูคาลิปตัส มาผสมกันในถ้วยแก้วให้ละลายเป็นเนื้อเดียวกัน ๓. การนำสมุนไพรที่หั่นแล้วใส่ในขวดแก้ว ๔. เติมส่วนผสมลงไป ในขวดแก้วให้ท่วมตัวสมุนไพร ปิดฝาให้สนิท ๕. การตั้งขวดแก้วทิ้งไว้ แล้วจึงนำมาใช้ โดยทำการแยกบรรจุเป็นขวดเล็กๆ	๒.๑ วิทยาให้ความรู้เรื่องสถานที่ ในการประกอบอาชีพ ขั้นตอนการเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ ๒.๒ วิทยากรสาธิตพร้อมผู้เรียนการฝึกปฏิบัติการทำยาหม่องน้ำสมุนไพร และวิทยากรตอบข้อซักถามไปด้วยระหว่างการฝึกเรียน		๔

๓	การบริหารจัดการ ในการประกอบ อาชีพ	การบริหารจัดการ ในการประกอบ อาชีพการทำยา หม่องย่น้ำ สมุนไพร	๓.๑ การบริหาร จัดการควบคุมการทำ ยาหม่องย่น้ำสมุนไพร ๓.๒ สามารถบอก ขั้นตอนและ รายละเอียดการ จัดทำองค์ประกอบ การตลาด สำหรับ การเข้าสู่ตลาดของ อาชีพการทำยาหม่อง ย่น้ำสมุนไพร ๓.๓ อุปสรรคและ ความเสี่ยงของอาชีพ การทำยาหม่องย่น้ำ สมุนไพร ๓.๔ แผนการตลาด เพื่อเข้าสู่อาชีพ การ ทำยาสมุนไพรให้ ครอบคลุมและมี ประสิทธิภาพสูงสุด	๓.๑ ให้ผู้เรียน สนทนา แลกเปลี่ยนข้อมูลความ คิดเห็น เรื่อง การบริหาร จัดการการผลิต แล้วจัด กิจกรรมการเพื่อสร้าง แนวคิดในการดำเนิน กิจกรรมการเรียนรู้ สรุปองค์ ความรู้ในรูปแบบการตอบ คำถามจากใบงาน หรือแบบ บันทึกการเรียนรู้ ๓.๓ ครูสนทนา แลกเปลี่ยนกับผู้เรียน ความเสี่ยงและอุปสรรคใน การประกอบธุรกิจ พร้อม สรุปแนวคิดที่ได้ในแบบ บันทึกการเรียนรู้ ๓.๔ ครูกำหนดให้ผู้เรียนฝึก ปฏิบัติการจัดทำแผนการ ตลาดอย่างง่ายในการนำ อาชีพเข้าสู่ตลาด เพื่อ วางแผนนำไปใช้จริงเมื่อ เสร็จสิ้นการฝึก โดยผู้สอนให้ คำชี้แนะวิธีการ	๓๐	นาที
---	---	---	--	--	----	------

สื่อการเรียนรู้

๑. ใบความรู้
๒. วิทยาการ
๓. อุปกรณ์ประกอบการฝึกทักษะอาชีพ

การวัดผลประเมินผล

เกณฑ์การวัดและประเมินผล

๑. การประเมินความรู้ภาคทฤษฎี ร้อยละ ๒๐
๒. การประเมินตามสภาพจริงจากชิ้นงาน
 - ๒.๑ ทักษะการปฏิบัติ ร้อยละ ๔๐
 - ๒.๒ คุณภาพของผลงาน/ผลการปฏิบัติ ร้อยละ ๔๐
๓. เครื่องมือวัดและประเมินผล
 - ๓.๑ แบบประเมินผลระหว่างเรียน - หลังเรียน
 - ๓.๒ แบบสังเกตพฤติกรรม
 - ๓.๓ แบบประเมินผลชิ้นงาน

เกณฑ์การจบหลักสูตร

๑. มีเวลาเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐
๒. มีผลการประเมินตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐

แผนการจัดการเรียนรู้

วิทยากร นางสุกัญญา วาริรัตน์

หลักสูตร การทำยาหม่องน้ำสมุนไพร จำนวน ๕ ชั่วโมง (เรียนวันละ ๕ ชั่วโมง)

วันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘ เวลาเรียน ๐๙.๐๐น. - ๑๕.๐๐น.

สถานที่จัดการเรียน บ้านหนังสือชุมชน หมู่ ๔ ตำบลบางกระเจ็ด อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา

วัน เดือน ปี	เวลา	เนื้อหา	กระบวนการจัดการเรียนรู้	หมายเหตุ
๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘	๐๙.๐๐-๑๕.๐๐ น.	๑.๑ หลักการ วิเคราะห์ ศักยภาพ ของข้อมูลตนเอง ชุมชน สังคม สิ่งแวดล้อม และ ขอบข่ายในงาน อาชีพการทำยาหม่องน้ำสมุนไพร ๑.๒ ความเป็นไปได้ ใน การประกอบอาชีพการทำ ยาหม่องน้ำสมุนไพร ๑.๓ การตัดสินใจ เลือก อาชีพ ๒.๑ การเลือกวัสดุการทำ ยาหม่องน้ำสมุนไพร ๒.๒ ขั้นตอนการทำยา หม่องน้ำสมุนไพรได้อย่าง ถูกต้อง ๒.๓ การฝึกปฏิบัติ : ขั้นตอนการทำยาหม่องน้ำสมุนไพร ๒.๔ การตรวจสอบผลงาน	๑.๑ วิทยากรบรรยายให้ความรู้ เรื่อง ความสำคัญของอาชีพการทำยา หม่องน้ำสมุนไพร ๑.๒ ศึกษา ความรู้เบื้องต้นในการ ประกอบอาชีพการทำหม่องน้ำสมุนไพรข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับอาชีพ จากผู้รู้ ผู้ประกอบการในชุมชน ความ ต้องการของตลาด การลงทุนและ กระบวนการผลิต การจัดหาวัสดุ อุปกรณ์และวัตถุดิบ ๑.๓ วิทยากรกับผู้เรียนร่วมกัน วิเคราะห์รูปแบบวิธีการในการ ประกอบอาชีพการทำยาหม่องน้ำสมุนไพรกับผู้เรียนที่จะนำไปสู่การ ประกอบอาชีพ ที่เป็นไปตามความ พร้อมและศักยภาพของผู้เรียนเช่นการ เป็นเจ้าของกิจการ การรับจ้าง เป็นต้น ๒.๑ บอกวิธีการจัดเตรียม สถานที่ ใน การประกอบอาชีพการทำยาหม่องน้ำสมุนไพรได้ถูกต้อง ๒.๒ บอกขั้นตอนการจัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในการทำยา หม่องน้ำสมุนไพรได้ถูกต้อง ๒.๓ วิทยากรบอกขั้นตอน การทำยาหม่องน้ำสมุนไพรที่ถูกต้อง ตามขั้นตอนที่ได้มาตรฐาน ๒.๓.๑ การนำสมุนไพรทั้งหมด มาหั่นเป็นชิ้นเล็กๆ ๒.๓.๒ นำพิมเสน การบูร	เรียนวันละ ๕ ชม.

			เมนทอล และน้ำมัน ยูคาลิปตัส มาผสมกันในถ้วยแก้วให้ละลายเป็นเนื้อเดียวกัน ๒.๓.๓ การนำสมุนไพรมานำที่แห้งแล้วใส่ในขวดแก้ว ๒.๓.๔ เติมน้ำมันผสมลงไปลงในขวดแก้วให้ท่วมตัวสมุนไพรมานำ ปิดฝาให้สนิท ๒.๓.๕ การตั้งขวดแก้วทิ้งไว้แล้วจึงนำมาใช้โดยการแยกบรรจุในขวดแก้ว ๒.๔ วิจัยการตรวจสอบผลงานการทำยาหม่องน้ำมันสมุนไพร	
--	--	--	--	--

สื่อการเรียนรู้

๑. ใบความรู้
๒. วัสดุประกอบการฝึก
๓. อุปกรณ์ประกอบการฝึกทักษะอาชีพจริง

การวัดผลประเมินผล

เกณฑ์การวัดและประเมินผล

๑. การประเมินความรู้ภาคทฤษฎี	ร้อยละ ๒๐
๒. การประเมินตามสภาพจริงจากชิ้นงาน	
๒.๑ ทักษะการปฏิบัติ	ร้อยละ ๔๐
๒.๒ คุณภาพของผลงาน/ผลการปฏิบัติ	ร้อยละ ๔๐

ลงชื่อ.....วิทยาการ

(นางสุกัญญา วาริรัตน์)

วันที่ ๑๔/กุมภาพันธ์/๒๕๖๘

หมายเหตุ สถานศึกษาปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม